

ZAWODOWY EGZAMIN PRAWNICZY

Prawo karne

Mateusz Woiński

APLIKACJE PRAWNICZE

Wolters Kluwer

ZAWODOWY EGZAMIN PRAWNICZY

Prawo karne

Mateusz Woiński

APLIKACJE PRAWNICZE

Stan prawny na 1 stycznia 2023 r.;
uwzględnia zmiany wprowadzane ustawą z 7 lipca 2022 r.
o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw
(Dz.U. poz. 2600)

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-440-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	9
1. Po co powstała ta publikacja?	9
2. Czego można od opracowania oczekiwać?	10
3. Kilka uwag na temat stanu prawnego	12
Rozdział I	
Struktura zadania z prawa karnego na egzaminie	
zawodowym	21
1. Rodzaje zadań egzaminacyjnych	21
2. Rozwiązanie zadania a struktura kazusu	23
3. Informacje dla zdającego a zadanie	44
4. Lektura kazusu	46
Rozdział II	
Akt oskarżenia	48
1. Status klienta	48
2. Prywatny akt oskarżenia	57
3. Subsydiarny akt oskarżenia	60
4. Warunki formalne subsydiarnego aktu oskarżenia	64
5. Interes mocodawcy a treść aktu oskarżenia	82
Rozdział III	
Apelacja	87
1. Apelacja obrońcy a apelacja pełnomocnika	87
2. Substrat, zakres, kierunek zaskarżenia	93

3. Zarzuty apelacyjne: tzw. bezwzględne i względne przyczyny (podstawy) odwoławcze	113
4. Wnioski apelacyjne	158
5. Apelacja a opinia prawna	160
 Rozdział IV	
Kazus	161
1. Informacje i założenia	179
2. Wyrok	181
3. Błędy zawarte w wyroku widoczne bez lektury uzasadnienia	184
 Posłowie	 201

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.k.	– ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.)
k.k.s.	– ustawa z 10.09.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2022 r. poz. 859 ze zm.)
k.k.w.	– ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 127)
k.p.k.	– ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.)
k.r.o.	– ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)
k.w.	– ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2022 r. poz. 2151 ze zm.)
pr. adw.	– ustawa z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2022 r. poz. 1184 ze zm.)
u.p.nark.	– ustawa z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172)
u.r.p.	– ustawa z 6.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1166)
u.z.k.k.	– ustawa z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600)

Czasopisma i publikatory

Dz.U.	– Dziennik Ustaw
LEX	– System Informacji Prawnej LEX
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe
OSA	– Orzecnictwo Sądów Apelacyjnych
OSNKW	– Orzecnictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa

Inne

- BPO – bezwzględne przyczyny odwoławcze
WPO – względne przyczyny odwoławcze

WPROWADZENIE

1. Po co powstała ta publikacja?

Może najpierw kilka słów o tym, po co **nie powstała**. Otóż nie powstała po to, aby zastąpić wysiłek samorządów – adwokackiego i radcowskiego – w kształceniu kolejnych pokoleń profesjonalnych prawniczek i prawników wykonujących te zawody zaufania publicznego. Statystyki pokazują, że ukończenie tych aplikacji jest najczęstszą podstawą wniosku o dopuszczenie do egzaminu zawodowego. Jest to w mojej ocenie najwłaściwsza, najbardziej kompleksowa droga doskonalenia wiedzy, umiejętności i kompetencji zapewniających należyte wykonywanie zawodu. Z tej perspektywy patrząc, publikacja jest pewnym podsumowaniem procesu kształcenia, który nie jest przecież zorientowany tylko na to, aby absolwentki i absolwentów aplikacji przygotować do napisania pięciu co najmniej dostatecznych prac egzaminacyjnych. Aplikacja oferuje zdecydowanie więcej. Egzamin zawodowy jest jednak jej zwieńczeniem, dlatego opracowanie poświęcone temu problemowi – bo egzamin można i trzeba w kategorii problemu czy zadania do wykonania postrzegać – wydaje się potrzebne i pomocne.

Opracowanie może być także przydatne osobom, które podjęły decyzję o przystąpieniu do egzaminu zawodowego bez aplikacji. Sam należałem do tej grupy, dlatego zdaję sobie sprawę ze skali trudności wyzwania (tylko prawo karne na miesiąc przed egzaminem wydawało mi się względnie łatwe; w przeddzień egzaminu tęskniłem do tego dobrego, a już nieobecnego, samopoczucia). Ciężar przygoto-

wań trzeba wtedy dźwigać samotnie, więc publikacja, która ma formę rozmowy na tematy fundamentalne, pozwoli – mam nadzieję – uporządkować wiedzę i zwrócić uwagę na mechanizmy, które osobom, które ukończyły aplikację, mogą wydawać się naturalne i jasne.

Oczywiście z opracowania mogą korzystać aplikantki i aplikanci: jeżeli tylko konstrukcja kolokwium z prawa karnego na aplikacji odpowiada strukturze egzaminu zawodowego, nie ma przeszkód, aby przygotować się podobnie, analizując podobne – być może nieco łatwiejsze merytorycznie, ale co do istoty takie same – zagadnienia.

Wreszcie: odwołanie się do egzaminów adwokackiego i radcowskiego jest uzasadnione tym, że jakkolwiek – przynajmniej w dniu 27.01.2022 r., kiedy piszę te słowa – zadania są różne (i przygotowują je różne zespoły), to ich istota jest taka sama.

2. Czego można od opracowania oczekiwać?

Z całą pewnością informacji o mechanizmach rządzących konstruowaniem kasusów egzaminacyjnych i opisów istotnych zagadnień, za pomocą których dokonywana jest ocena prac. Zrozumienie tych mechanizmów pomaga zoptymalizować czas, poddać analizie wszystkie istotne elementy, żadnego nie pomijając, odsiać elementy zbędne, i na tak przygotowanym polu operacyjnym rozstrzygnąć problemy prawne zawarte w zadaniu egzaminacyjnym, aby wreszcie przygotować formalnie poprawne i merytorycznie prawidłowe rozwiązanie.

Opracowanie nie stanowi algorytmu postępowania, którego wierne odwzorowanie pozwala (pozwoli) zdać egzamin zawodowy czy kolokwium z przedmiotu w ramach aplikacji. Nie zawiera też gotowych recept i rozwiązań merytorycznych. Innymi słowy, informacje w nim zawarte nie są wystarczające, aby egzamin zawodowy zdać. Sporządzenie – dajmy na to – apelacji nie jest bowiem czynnością przypominającą skrócenie mebla zgodnie z instrukcją. Rzecz w tym, że sama wiedza o potencjalności (możliwości wystąpienia) błędu polegającego na naruszeniu prawa materialnego nie pozwoli go w okreś-

lonym układzie procesowym rozpoznać, tak jak sama wiedza o istnieniu obrazów Maxa Rothko nie pozwala odróżnić ich od dzieł Jacka Vettriano. Im większa wiedza Czytelniczki i Czytelnika z zakresu prawa karnego i procesu karnego, tym efektywniejsze będzie korzystanie z opracowania.

Co także istotne, nie jest to opracowanie naukowe, ale dydaktyczne. Z tego względu odwołania do pozycji literaturowych i orzecznictwa sądowego będą ograniczone do niezbędnego minimum. Tekst nie będzie forum prowadzenia dyskusji doktrynalnej ani definitywnego, autorytatywnego rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych. Jest natomiast z całą pewnością wyrazem – przynajmniej w pewnej mierze – poglądów naukowych autora, czyli moich. Miejcie to, Czytelniczko i Czytelniku, na uwadze, dokonując niezbędnych korekt i modyfikacji. Ostatecznie praca egzaminacyjna będzie sprawdzana najpewniej przez osobę niebędącą mną, a nadto osadzoną w warunkach prawniczego rozbicia dzielnicowego. Tzw. Krakoska (sic!) Szkoła Prawa Karnego reaguje alergicznie na określenie „kontratyp pozaustawowy” (i ma rację!), zatem przygotowując pracę, uwzględniaj nie tylko kontekst geograficzny, ale także tradycję, przekazywaną przez pokolenia osób prowadzących zajęcia w ramach studiów wyższych i aplikacji prawniczych.

Innymi słowy: jeżeli czytając fragment opracowania, stwierdzisz, że „u nas uczyli inaczej” (np. aby w części adresowej apelacji nie wymieniać wszystkich stron postępowania jurysdykcyjnego), to przyjmij wersję, z którą się osobiście głęboko zgadzasz.

I ostatnia uwaga wprowadzająca: ze względu na ramy opracowania i doniosłość teoretyczną, praktyczną oraz egzaminacyjną, skupimy się na przepisach Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego, pozostawiając z boku (poza kwestiami wypadkowymi) Kodeks wykroczeń i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

3. Kilka uwag na temat stanu prawnego

Marzeniem każdej chyba autorki czy autora opracowania naukowego z zakresu nauk prawnych jest przygotowanie takiego tekstu, który byłby całkowicie zaimpregnowany na zmiany stanu prawnego. Jest to niestety – może poza opracowaniami z zakresu teorii i filozofii prawa – marzenie niemożliwe do spełnienia. Szansa jego realizacji maleje wprost proporcjonalnie do liczby podawanych w pracy przykładów, które siłą rzeczy wymagają oceny prawnej na podstawie odpowiednich przepisów. Rozbieżność pomiędzy ich brzmieniem w chwili składania tekstu do druku i czasem lektury może być źródłem konfuzji (skutkującej totalną krytyką autorów opracowania).

Musimy zatem przyjąć pewne założenia dotyczące sposobu czytania tego tekstu. Przyjmijmy więc, że datą podstawową dla oceny prawidłowości zaproponowanych w tekście rozwiązań będzie 1.01.2023 r. Jest to data miarodajna odnośnie do całości prawodawstwa relewantnego dla analizy przedstawianych problemów.

Uznaliśmy jednak z Wydawcą, że opracowanie powinno uwzględniać również uwagi dodatkowe – wyraźnie w tekście wyodrębnione – dotyczące zmian, które zostaną w wielu ustawach (w szczególności w Kodeksie karnym i Kodeksie postępowania karnego) wprowadzone ustawą z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600). Będzie ona w odpowiednich miejscach opracowania określana jako ustawa o zmianie Kodeksu karnego (u.z.k.k.).

Kilka słów na temat przepisów intertemporalnych tej ustawy.

Podstawowym w tym zakresie przepisem jest art. 33 u.z.k.k., który stanowi, że ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia (tj. 14.03.2023 r.), z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 14, 67 lit. c, pkt 68 lit. c oraz art. 9 pkt 11 i 12, które wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia, oraz
- 2) art. 10 pkt 1–6, 12, 13 i 17, które wchodzi w życie 1.01.2026 r.

Lektura całości ustawy uzasadnia tezę, że ogromna większość przepisów (w tym potężna nowela przepisów Kodeksu karnego, która nie bez przyczyny jest określana „nowym Kodeksem karnym”) wejdzie w życie (przynajmniej tak wynika ze *status quo* w dniu 27.01.2023 r.!) już 14.03.2023 r.

Po upływie roku od ogłoszenia (14.12.2023 r.) wejdą do porządku prawnego:

- 1) art. 44b k.k. regulujący przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym albo jego równowartości;
- 2) art. 178 § 3 k.k. stanowiący podstawę obligatoryjnego orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym albo jego równowartości w razie skazania w warunkach znowelizowanego art. 178 § 1 k.k. oraz nowo wprowadzonego art. 178 § 1a k.k.;
- 3) art. 178a § 5 k.k. stanowiący podstawę obligatoryjnego orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym albo jego równowartości w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 1 lub 4 k.k., chyba że zawartość alkoholu w organizmie sprawcy przestępstwa określonego w § 1 była niższa niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo nie prowadziła do takiego stężenia (przy tym sąd będzie mógł odstąpić od orzeczenia przepadku w wyjątkowym wypadku, uzasadnionym szczególnie okolicznościami);

a także sprzężone z nimi przepisy karnoprosowe regulujące kwestię zabezpieczenia na mieniu orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego (art. 291 § 1 pkt 2 k.p.k.) oraz tymczasowego zajęcia pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w czasie popełnienia przestępstwa (art. 295 § 1a k.p.k.).

Dla porządku dodajmy jeszcze, że:

- 1) z dniem 1.01.2026 r. wejdą w życie zmiany Kodeksu karnego wykonawczego (art. 43a § 2 pkt 1, art. 43c, art. 43e § 4, art. 43i § 4, art. 43k § 1, art. 43ka, art. 153a, art. 156 § 2a i 2b, art. 173 § 3 k.k.w.);

- 2) jako że zakres ustaw zmienianych obejmuje nie tylko Kodeks karny i Kodeks postępowania karnego (ale także Kodeks karny wykonawczy oraz np. ustawę z 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych, ustawę z 6.04.1990 r. o Policji, ustawę z 24.08.2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, ustawę z 13.05.2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ustawę z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym), zachodziła konieczność rozstrzygnięcia między innymi kwestii: za jaką karę uważa się wymierzoną na podstawie przepisów dotychczasowych karę 25 lat pozbawienia wolności (art. 32 pkt 4 k.k.); które przepisy dotyczące warunkowego przedterminowego zwolnienia, przedawnienia karalności oraz zbiegu przestępstw i kary łącznej stosować; czy zmiana trybu ścigania na wnioskowy wpływa na uprawnienia procesowe pokrzywdzonych przestępstwami popełnionymi przed wejściem w życie ustawy itd.; te i podobne kwestie zostały uregulowane w przepisach art. 22–32 u.z.k.k.

Z perspektywy karnoprosesowej fundamentalne znaczenie ma to, że z reguły tego rodzaju zmiany „łapią w locie” toczące się postępowania. Oznacza to, że ustawa nowelizująca wpływa na tok postępowań wszczętych przed datą jej wejścia w życie. Zasada ta doznaje ograniczeń w związku z postanowieniami art. 32 u.z.k.k., które dotyczą regulacji procesowej zdań odrębnych (art. 28 ust. 3 u.z.k.k.), ciążyących na organach procesowych obowiązków w zakresie ustalania danych osobopoznawczych (art. 28 ust. 3 u.z.k.k.), poręczenia majątkowego (art. 28 ust. 5 u.z.k.k.), ale także czterech ogromnie ważnych z perspektywy stron postępowania kwestii.

Po pierwsze, przepis art. 12 § 4 k.p.k. znajdzie zastosowanie tylko do przestępstw popełnionych po wejściu w życie ustawy. Wprowadzenie art. 12 § 4 k.p.k. jest kolejnym przejawem zwiększenia kompetencji procesowych organów ścigania (czyli przede wszystkim prokuratora) kosztem uprawnień pokrzywdzonych przestępstwami wnioskowymi. Zmiana polega na tym, że w sprawie o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. (tj. o tzw. groźbę karalną) organy postępowania przygotowawczego będą mogły wszcząć i prowadzić postępowanie pomimo niezłożenia

wniosku o ściganie, jeżeli zachodzi duże prawdopodobieństwo, iż niezłożenie wniosku wynika z obawy pokrzywdzonego przed odwetem albo jeżeli przemawia za tym interes społeczny. W takim przypadku postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia toczy się z urzędu.

Po drugie, przepisy art. 55 § 1 oraz art. 330 § 2 k.p.k. w brzmieniu dotychczasowym będą znajdować zastosowanie w sprawach, w których postanowienie prokuratora nadrzędnego o utrzymaniu w mocy postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego zostało wydane przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepisy te regulują kwestię trybu uzyskiwania przez pokrzywdzonego uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia (tj. warunków, jakie muszą zostać spełnione, aby pokrzywdzony przestępstwem publicznoskargowym mógł skutecznie wywieść skargę subsydiarną).

Po trzecie, również zmieniany ustawą art. 387 § 2 k.p.k. w brzmieniu dotychczasowym będzie znajdował zastosowanie w sprawach, w których otwarcie przewodu sądowego (tj. zwięzłe przedstawienie zarzutów oskarżenia – art. 385 § 1 k.p.k.) nastąpiło przed dniem wejścia w życie ustawy. Nie będzie zaskoczeniem stwierdzenie, że – ponownie – ustawa o zmianie Kodeksu karnego zwiększa uprawnienia prokuratorskie w zakresie kontroli nad jednym z tzw. trybów konsensualnych, tj. skazaniem na rozprawie bez postępowania dowodowego. Z dotychczasowego brzmienia tego przepisu wynika, że sąd może uwzględnić wniosek o wydanie wyroku skazującego, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; uwzględnienie wniosku jest możliwe jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należyście powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczone o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku. Zmiana art. 387 § 2 k.p.k. skutkuje koniecznością wyrażenia przez prokuratora zgody na uwzględnienie wniosku (pokrzywdzony natomiast nadal będzie dysponował prawem zgłoszenia sprzeciwu, zabezpieczonym obowiązkiem sądu pouczenia go o możliwości zgłoszenia przez oskarżo-

nego takiego wniosku, o prawie sprzeciwu oraz obowiązkiem powiadomienia pokrzywdzonego o treści wniosku, jeżeli został złożony przed zawiadomieniem go o terminie rozprawy). Krótko mówiąc, tzw. milcząca zgoda (związana w praktyce najczęściej z niestawieniem oskarżyciela publicznego na rozprawie) dla zastosowania trybu z art. 387 k.p.k. będzie niewystarczająca w sprawach, w których otwarcie przewodu sądowego na rozprawie głównej nastąpi po wejściu w życie ustawy.

Po czwarte wreszcie, w związku z szerokim zakresem zmian części szczególnej Kodeksu karnego, przepis art. 28 ust. 7 u.z.k.k. wprowadza zasadę stabilizacji właściwości sądu (*perpetuatio fori*): w sprawach, w których akt oskarżenia wniesiono przed wejściem w życie ustawy, sąd właściwy do rozpoznania sprawy według przepisów dotychczasowych pozostaje właściwy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w tej sprawie.

Największy zakres zmian dotyczy jednak przepisów Kodeksu karnego. Zasadniczym kierunkiem jest zwiększenie stopnia represji karnej. Nowelizacja między innymi:

- 1) obniża limit wieku warunkującego odpowiedzialność nieletnich (znowelizowany art. 10 k.k.);
- 2) likwidując karę 25 lat pozbawienia wolności, zwiększa potencjalną surowość kary tzw. terminowej pozbawienia wolności (znowelizowany art. 37 k.k.);
- 3) zaostrza punitivność kar nieizolacyjnych (znowelizowane art. 33 § 1a i 2a oraz art. 34 § 1aa k.k.), w tym alternatywnych (znowelizowany art. 37a k.k.);
- 4) zwiększa surowość kar w wypadku nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia (znowelizowane art. 38 § 2 i 3 oraz art. 60 § 6 k.k.);
- 5) rozszerza katalog i dolegliwość środków reakcji karnej – środków karnych i przepadku (art. 1 pkt 7–14 u.z.k.k.);
- 6) wprowadza katalogi ustawowych okoliczności zaostrzających i łagodzących (znowelizowany art. 53 k.k.), symbolicznie przesuwając podstawową regułę sądowego wymiaru kary na drugi plan (art. 53 § 1 zdanie drugie po nowelizacji stanowi, że „Dolegliwość kary nie może przekraczać stopnia winy”);

- 7) rozszerza i modyfikuje w kierunku większego rygoryzmu instytucję recydywy specjalnej (znowelizowane art. 64 i 64a k.k.);
- 8) zaostża reguły stosowania instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia (znowelizowane art. 77 i n. k.k.);
- 9) zaostża reguły wymiaru kary łącznej (znowelizowane art. 86 i n. k.k.);
- 10) zaostża reguły dotyczące przedawnienia karalności (znowelizowane art. 101 i n. k.k.);
- 11) modyfikuje ustawowe zagrożenie karą za wiele przestępstw, kreując także nowe typy kwalifikowane (art. 1 pkt 41–116 u.z.k.k.) itd.

Warto zauważyć, że zmiana przepisów Kodeksu karnego wpływa także na inne, niewymienione wprost w u.z.k.k. instytucje karno-procesowe.

Dla przykładu: rezygnacja z kary 25 lat pozbawienia wolności oraz określenie górnej granicy tzw. terminowej kary pozbawienia wolności bez nadzwyczajnego obostrzenia (o ile ustawa nie stanowi inaczej) na 30 lat (znowelizowany art. 37 k.k.) oraz wprowadzenie na przykład zagrożenia karą od lat 3 do 20 (zob. np. art. 252 § 1 k.k. po nowelizacji) sprawią, że tryby konsensualne z art. 338a i 387 § 1 k.p.k. doznają dalszych ograniczeń (tryby te można zastosować wyłącznie w odniesieniu do sprawców przestępstw zagrożonych karą nieprzekraczającą 15 lat pozbawienia wolności).

O ile jednak nie ma wątpliwości co do tego, że ogromna część przepisów o charakterze karnomaterialnym wejdzie w życie 14.03.2023 r., nie oznacza to jednak – inaczej niż w wypadku zmian karnoprocesowych – że „złapią w locie” już popełnione przestępstwa. Wprawdzie w art. 4 § 1 k.k. zawarta jest zasada priorytetu ustawy nowej, jednak obowiązek stosowania ustawy obowiązującej poprzednio aktualizuje się zawsze wtedy, gdy jest ona względniejsza (korzystniejsza) dla sprawcy.

Owszem, można odnaleźć w ustawie nowelizującej również korzystniejsze dla sprawców kierunki zmian (zob. np. art. 4 pkt 5 u.z.k.k., która zmienia granicę wartości przedmiotu jako kryterium przepoło-

wienia kradzieży i przywłaszczenia z 500 na 800 złotych; tak: art. 119 § 1 k.w. po nowelizacji), można jednak zakładać, że do pewnej części czynów popełnionych przed 14.03.2023 r. (być może ich większości) będą stosowane dotychczasowe przepisy karnomaterialne.

Sprawę dodatkowo komplikuje fakt, że 26.01.2023 r. nastąpił kolejny zaskakujący zwrot akcji. W druku nr 2954-A obejmującym dodatkowe sprawozdanie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (sic!) oraz niektórych innych ustaw (druk sejm. nr 2860) wniesiono o przyjęcie poprawki polegającej na dodaniu art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. W ustawie z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2023 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 14, 67 lit. c, pkt 68 lit. c oraz art. 9 pkt 11 i 12, które wchodzi w życie z dniem 14 marca 2024 r.;
- 2) art. 10 pkt 1–6, 12, 13 i 17, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.”

Jeżeli te poprawki zostaną przyjęte:

- 1) przepisy u.z.k.k., które miały pierwotnie wejść w życie 14.03.2023 r., wejdą w życie 1.10.2023 r.,
- 2) przepisy u.z.k.k., które miały pierwotnie wejść w życie 14.12.2023 r., wejdą w życie 14.03.2024 r.,
- 3) przepisy u.z.k.k., które miały pierwotnie wejść w życie 1.01.2026 r. r., wejdą w życie (o dziwo!) 1.01.2026 r.

Osoby przystępujące do egzaminu adwokackiego i radcowskiego w 2023 r. powinny zatem śledzić losy rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (IX kadencja, druk sejm. nr 2860, <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=93301C6361AE1B75C1258917003526F8>, dostęp: 6.02.2023 r.).

Jak to skomentować?

Spróbujmy dostrzec dwie zalety perspektywy znowelizowania przepisów przejściowych u.z.k.k.

Pierwsza: zostanie opóźnione stosowanie przepisów ustawy, która jest poddawana w literaturze przedmiotu słusznej a miazdzącej krytyce.

Druga: osoby zdające egzamin zawodowy w 2023 r. będą mogły odechnąć z ulgą, bo pierwsze zmiany wprowadzone u.z.k.k. pojawią się w obrocie już po zakończeniu egzaminu.

Na opracowanie zmiany te wpłyną zaś tak, że w odpowiednich miejscach będę sygnalizował, iż po ewentualnym (złośliwi powiedzieliby, że sytuacja jest dynamiczna, a nawet rozwojowa) wejściu w życie u.z.k.k. pewne kwestie będą przedstawiać się inaczej i odsyłał w niezbędnym zakresie do przepisów tej ustawy.

Do dzieła!

